

Na Slovensku už pestujú aj palmy	2
Online, tvnoviny.sk, 1. 1. 2025, 18:31	
Weekend: Have you thought about your resolutions yet?	3
Online, spectator.sme.sk, 3. 1. 2025, 13:44	
Svet okolo nás	5
Rozhlas - Rádio Regina (východ), Svet okolo nás, 3. 1. 2025, 14:42	
Prvým dieťaťom roka 2025 v Nemocnici AGEL Košice-Šaca je Mirko. Vo vyhľadávanej pôrodnici sa v uplynulom roku narodilo takmer 1 700 bábätiok	6
Online, agel.sk, 3. 1. 2025, 17:42	
Obnovujú budovu spojenú s rozhlasom	7
Televízia - STVR, Správy 19:00, 3. 1. 2025, 19:41	
Prezident zblahoževal R. Schusterovi, vyzdvihol jeho štátnickú múdrosť	8
Online, teraz.sk, 4. 1. 2025, 12:51	
Evolučný úsvit moderných vtákov	9
Online, quark.sk, 4. 1. 2025, 18:00	
Cesta k vede	12
Online, quark.sk, 4. 1. 2025, 18:00	
Palmám sa u nás darí	16
Televízia - Markíza, Televízne noviny, 4. 1. 2025, 19:57	
Voyager prekonáva očakávania	18
Televízia - Markíza, Televízne noviny, 6. 1. 2025, 19:50	

Na Slovensku už pestujú aj palmy [✉](#)

📅 1. 1. 2025, 18:31, Zdroj: [tvnoviny.sk](#) [✉](#), Vydavateľ: MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o., Autor: Martin Čeliga, Jozef Demeter, Michal Bujna, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 181 454 GRP: 4,03 OTS: 0,04 AVE: 996 EUR

Na Slovensku už pestujú aj palmy

Palmy v slovenských záhradách už nie sú ničím výnimočným. Exotiku v našich končinách môžete vidieť počas jazdy autom, či u suseda. To, čo sa kedysi zdalo nemožné, je už realitou.

Bošácka dolina je známa predovšetkým pestovaním sliviek, no v rodine pána Nagya to už dávno nie je pravda.

„Boli slivky, dali sme ich preč, to má každý,“ smeje sa Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem.

Milovník exotiky niektoré palmy vypestoval zo semiačka. Jeho záhrada je v porovnaní so susednými iná.

„Pred rokom mala táto palma niečo nad meter a tento rok to narástlo. Je to unikát, ktorý jednoducho rastie ináč, funguje ináč, odoláva ináč,“ dopĺňa Nagy.

V záhrade má už niekoľko paliem. Viacero z nich na zimu prikrýva.

„Keď tam hlavne naprší, a potom začne mrznúť, to je najhoršie. Odolať zmrznutej vode je ťažšie tej palme ako suchej zime, alebo suchému mrazu,“ konštatuje.

„V zimnom období treba byť veľmi opatrný, pretože akékoľvek podmáčanie koreňového prostredia, tú relatívnu odolnosť voči chladu veľmi znevýhodňuje,“ uvádza botanik z Botanickej záhrady **UPJŠ** Košice Róbert Gregorek.

„Časom sa tam nahromadí pleseň a palmu začne pomaly zabíjať,“ priznáva pestovateľ Nagy.

Odborník hovorí, že za úspešným pestovaním paliem v našich končinách je aj klimatická zmena.

„Dnes vieme, že aj z hľadiska klimatických pásiem, z hľadiska tej vzdialenosti rovníka a pólů sa posunula línia možno o nejakých 300 kilometrov smerom na sever,“ dopĺňa Gregorek.

Odolnejším druhom z Ázie chlad dokonca vyhovuje a v zime ich ničím nezakrýva.

Niektoré z paliem, zasadených priamo do zeme, je vidieť aj pri šoférovaní z auta. Pri hlavnej ceste v obci Svinná neďaleko Trenčína rastie palma už 17 rokov.

Za exotickou flórou tak už nebudeme musieť cestovať, prišla za nami.

Autor: Martin Čeliga, Jozef Demeter, Michal Bujna

Weekend: Have you thought about your resolutions yet? [🔗](#)

📅 3. 1. 2025, 13:44, Zdroj: spectator.sme.sk [🔗](#), Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Matúš Beňo, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Pavol Jozef Šafárik University in Košice, Pavol Jozef Šafárik University in Košice

Dosah: 4 752 GRP: 0,11 OTS: 0,00 AVE: 308 EUR

Weekend: Have you thought about your resolutions yet?

Here's what to do during the long weekend of January 3-6.

Editorial

TRAVEL

It goes without saying that when it comes to hiking, Slovakia has a lot to offer to mountain aficionados. Although the height of its ranges is on the shorter end, there are many beautiful vistas to be had, especially in winter.

The Little Carpathians, for example, has several mountains with a height of around 700 metres that are accessible even in winter, such as Vysoká, Vápenná, Záruby, as well as lookout towers on Veľká Homoľa that offer a great view of the area. These can be hiked even without winter equipment, but snow chains might still not go amiss. The starting points for these hikes can be reached via a bus from Bratislava.

TIP: Lucky number seven: Eleven 700m+ mountains of the Small Carpathians .

If you're feeling more adventurous, be sure to hike the Jánošíkove Diery gorges with stunning ice and waterfalls and then continue on to the stunning Veľký Rozsutec peak, both in the Malá Fatra mountain range. A similar experience can be also had in the Slovak Paradise national park. Provided the conditions are good, the river Hornád may freeze and allow for walking, thus giving you unique view of the gorge from below. Winter equipment, especially when setting out for the former, is recommended.

And of course, although the winter closure of trails is in effect in the High Tatras, its mountain huts are still open, meaning if you want some solitude and great hikes, you can't go wrong by making your way there. We have travel guides for several of these hikes, [click here](#) to find out more.

Over the last year, our colleague Jozef Ryník has visited many regions of Slovakia. Among his articles you'll find plenty of tips what to visit .

Although more than a week has passed since Christmas, this weekend offers the last chance to experience the festive atmosphere and grab some delicacies as some Christmas market won't close until after January 6. This includes, for example, the market at the Hrebienok resort in the heart of the High Tatras, as well as the market in Bratislava.

SPORT

The new year may have just begun, but runners sure don't hesitate. On Epiphany on January 6, several running competitions will be held in the towns of Trnava, Banská Bystrica and Košice throughout the day. Registration is still open, either online or in person on the day of the event. If you're a seasoned runner or feel like picking up a new activity, why not give one of these runs a try?

MISCELLANEOUS FUN

This and over the next few weekends, the Botanical Garden of the **Pavol Jozef Šafárik University in Košice** is holding special after dark guided tours, allowing visitors to get to know tropical plants under unusual circumstances. A guided tour takes 50 minutes and is designed for adults and older kids. [Get the tickets here](#), but act fast as they sell out quickly.

This weekend offers the last opportunity to try out a detective game set in Trenčín. Although intended primarily for children, everyone who wants to learn more about the history of the western Slovakia town is welcome. All you need is to print a map, pen and a keen eye. [Find out more here](#) .

Are you fed up with winter or just cannot wait for warmer weather? In that case don't miss the Butterfly Garden full of colourful and butterflies from the tropics flying all around you while surrounded with palm trees. Does that sound more like it? [Click here](#) to learn more.

Public ice-skating is in full swing once again, with towns operating ice rinks for everyone to enjoy this activity, usually on the weekends. Here is a list where you can go ice-skating: Bánovce nad Bebravou, Bratislava ([here](#), [here](#), [here](#), [here](#) and [here](#)) Košice ([here](#) and [here](#)), Poprad (the training hall), Trenčín, Levoča, Nitra, Banská Bystrica, Zvolen, Brezno, Prešov, Humenné, Trebišov, Liptovský Mikuláš, Pezinok, Dunajská Streda, Sládkovičovo .

MORE AND UPCOMING EVENTS

January 7, 8, 9, 10 : Live recording of the popular Ťažký Týždeň Live satirical show in Žilina, Bratislava, Trenčín and Košice, respectively.

January 8: Ennio Morricone piano recital with string quartet in Trnava

January 8, 15: The basics of sewing using sewing machine in two lessons in Trnava

January 9: New Year concert of the Košice State Philharmonic

January 12 : Country wide meeting of cold water swimmers in Nitra

January 12-14: Czech and Slovak pond hockey championship in Košice

January 18: New Year swap in Trnava

February 8: ModelCon 2025 plastic model and miniature show in Trnava

BEFORE YOU GO

WHAT TO DO FOR FREE : Don't miss the first night sky observation at Bratislava Castle, as well as the Epiphany procession .

WHAT TO EXPLORE IN BRATISLAVA :

WHAT TO LEARN: What to do when you don't like a beloved Slovak ingredient ?

WHAT TO SEE: Bratislava turns into a snow wonderland. Have a look at the stunning photos .

WHAT TO TRY: A place where you can escape to a warm haven, no matter the time of year (restaurant review).

WHAT TO READ : Philadelphia native has found a new home in Bratislava: Similarities between both are uncanny, he says .

That's it for this week. Take care, and have a great first week of 2025.

© Copyright 2015- 2024 | The Rock, s.r.o., Petit Press, a.s.

Autor: Matúš Beňo

Svet okolo nás [📄](#)

📅 3. 1. 2025, 14:42, Relácia: **Svet okolo nás**, Stanica: **Rádio Regina (východ)**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
Dosah: **11 836 GRP**: **0,26 OTS**: **0,00 AVE**: **467 EUR**

[strojový prepis] ...*Odpoveď na túto i ďalšie otázky Milanovi rentešovi porozprával fyzik Marián Kirsch, docent ústavu fyzikálnych vied Prírodovedeckej fakulty **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Začneme tou vodou. Malé množstvo vody v pohári je priesračné, je číre, svetlo cez neho prechádza...*

Prvým dieťaťom roka 2025 v Nemocnici AGEL Košice-Šaca je Mirko. Vo vyhľadávanej pôrodnici sa v uplynulom roku narodilo takmer 1 700 bábätiok

3. 1. 2025, 17:42. Zdroj: nemocnicakosicesaca.agel.sk, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové

slová: UPJŠ

Dosah: 5 335 GRP: 0,12 OTS: 0,00 AVE: 324 EUR

Prvým dieťaťom roka 2025 v Nemocnici AGEL Košice-Šaca je Mirko. Vo vyhľadávanej pôrodnici sa v uplynulom roku narodilo takmer 1 700 bábätiok

PARTNER VÁŠHO ZDRAVIA Sme súčasťou skupiny AGEL, najväčšieho súkromného poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v strednej Európe.

KLIENTSKE CENTRUM

Fax: 055 / 7234 444

O nemocnici

O nemocnici Novinky a médiá Prvým dieťaťom roka 2025 v Nemocnici AGEL Košice-Šaca je Mirko. Vo vyhľadávanej pôrodnici sa v uplynulom roku narodilo takmer 1 700 bábätiok

Prvým dieťaťom roka 2025 v Nemocnici AGEL Košice-Šaca je Mirko. Vo vyhľadávanej pôrodnici sa v uplynulom roku narodilo takmer 1 700 bábätiok

3.1.2025

Gynekologicko-pôrodná klinika Nemocnice AGEL Košice-Šaca aj v uplynulom roku úspešne obhájila svoju vedúcu pozíciu v rebríčku obľúbených zdravotníckych zariadení. Fakt, že už roky patrí k vyhľadávaným pôrodniciam potvrdzuje skutočnosť, že jej dôveruje čoraz viac mamičiek nielen z východoslovenského regiónu, ale z celého Slovenska. Inak tomu nebolo ani v roku 2024, kedy šačianski pôrodnici privedli na svet takmer 1 700 bábätiok. Dominovali chlapci, ktorí sa o prvenstvo postarali aj v úvode nasledujúceho roka. Prvým novorodencom v roku 2025 je Mirko.

Prvé bábätko roka 2025 sa v Nemocnici AGEL Košice-Šaca vypýtalo na svet 1. januára dopoludnia. Volá sa Mirko a mamičke Soni, ktorá pochádza z Paňoviec, sa narodil ako druhorodené dieťa. Doma ho už netrežlivo čaká jeho 11-ročná sestra Danielka.

Aj v uplynulom roku sa mamičky s dôverou obracali na personál pôrodnice v Nemocnici AGEL Košice-Šaca. Lekári, pôrodné asistentky a sestry z gynekologicko-pôrodnickej kliniky v roku 2024 pomohli na svet takmer 1 700 bábätkám. Mamičkám sa narodilo 853 chlapcov a 821 dievčat, pričom v 15-tich prípadoch šlo o dvojčky. K najobľúbenejším chlapčenským menám patrili Adam, Jakub, Damián, Samuel a Sebastián. Najčastejšie sa vyskytujúce mená u dievčat boli Sofia, Sára, Olívia, Mia a Laura. Už tradične však nechýbali ani nezvyčajné mená, napríklad: Brendon, Diego, Elian, Luis či Sven. K netradičným dievčenským menám sa zapísali: Fédra, Amra, Riva, Luna, Tiana, Arya, Naila, Libby a Silvana.

„Sme radi, že aj v uplynulom roku sme mohli byť pri narodení viac ako 1 600 novorodencov. Mamičkám ďakujeme za ich prejavenu dôveru a veríme, že boli s poskytnutou starostlivosťou spokojné. Aj naďalej sa budeme snažiť zlepšovať a svedomitou prácou a pokorou pristupovať k výzvam, ktoré nás v nasledujúcom roku čakajú,“ uviedol primár novorodeneckého oddelenia MUDr. Ján Kapec.

A ako vníma uplynulých dvanásť mesiacov prednosta Gynekologicko-pôrodnickej kliniky **UPJŠ** LF a Nemocnice AGEL Košice-Šaca? „Naša klinika bilancuje úspešný rok 2024, počas ktorého sme zaznamenali 1 659 pôrodov, z toho v 15 prípadoch sme rodili dvojčky. Toto číslo predstavuje v porovnaní s rokom 2023 nárast o 12 pôrodov. V kontexte Slovenska, kde bol v roku 2024 zaznamenaný významný pokles pôrodnosti o približne 8 %, považujeme tento výsledok za dôkaz dôvery našich pacientok v kvalitnú a empatickú zdravotnú starostlivosť, ktorú poskytujeme. Tento trend nás motivuje k ďalšiemu zlepšovaniu našich služieb a vytváraniu optimálnych podmienok pre budúce mamičky a ich deti. Sme vďační našim pacientkam za ich dôveru, ktorá nás zaväzuje neustále naplňať vysoké štandardy starostlivosti a zabezpečiť, aby ich skúsenosti v našej pôrodnici boli čo najpríjemnejšie. Zároveň sme hrdí na prácu našich zdravotníckych tímov, ktoré svojou odbornosťou a empatickým prístupom prispievajú k tomu, že sa naša klinika stáva vyhľadávaným miestom pre pôrody v regióne,“ zhodnotil doc. MUDr. Erik Dosedla, PhD., MBA.

Kontakt neslúži na objednávanie pacientov na vyšetrenie, očkovanie, testovanie a zasielanie výsledkov vyšetrení.

Kontakty na všetky spoločnosti a zdravotnícke zariadenia Skupiny AGEL nájdete v zozname spoločností Skupiny AGEL

Autor: Nemocnica AGEL Košice-Šaca

Obnovujú budovu spojenú s rozhlasom [🔗](#)

📺 3. 1. 2025, 19:41, Relácia: **Správy 19:00**, Stanica: STVR, Vydavateľ: Slovenská televízia a rozhlas, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 136 363 GRP: 3,03 OTS: 0,03 AVE: 14536 EUR

Obnovujú budovu spojenú s rozhlasom

Lubomír Bajaník, moderátor:

Toto je ona. Budovu spojenú s počiatkami rozhlasového vysielania na Slovensku zachovávajú. Pamiatka sa nachádza v areáli budúceho závodu automobilky Volvo pri Košiciach. Aktuálne prechádza rekonštrukciou.

Katarína Zakuťanská, redaktorka:

Budova pochádza z roku 1922. Do dejín sa zapísala v decembri 1925. Uskutočnilo sa v nej prvé pokusné rozhlasové vysielanie na Slovensku.

Marián Gladiš, historik médií, Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach:

V čase, keď už pravidelne vysielala Praha, rádiožurnál v Prahe, ale nie dlho po úplne prvom vysielaní, ktoré sa ozvalo koncom roku 1920 v Spojených štátoch amerických. Vďaka tomu sa Československo zapísalo ako tretia krajina do histórie rozhlasového vysielania.

Katarína Zakuťanská, redaktorka:

Na východnom Slovensku vtedy nebola žiadna vysielacia stanica. Technici z Riaditeľstva pôšt a telegrafov v Košiciach vtedy prispôbili vysielateľ určený na riadenie leteckej prevádzky na trase Praha - Košice - Moskva na rozhlasové vysielanie.

Marián Gladiš, historik médií, Filozofická fakulta **UPJŠ** v Košiciach:

Išlo o reprodukovanosť hudby a nejaké krátke prejavy. Zo zachovaných svedectiev vieme, že napriek tomu, že nebolo technicky kvalitné, tak bolo dobre zachytiteľné aj na území južného Poľska.

Katarína Zakuťanská, redaktorka:

Budova dnes prechádza rekonštrukciou a je súčasťou budúcej automobilky Volvo. Hovorí sa, že raz bude vstupným klientskym centrom.

Martin Seman, hovorca, Volvo Car Košice:

Budova bude v súčasnosti slúžiť ako kancelárske priestory, čo nám umožní efektívne využiť jej potenciál. Dlhodobo chceme, aby budova udržala naše spojenie s miestnou históriou a kultúrou, pričom dbáme na jej pôvodný vzhľad a charakter.

Jaroslav Kerner, riaditeľ štúdia Slovenského rozhlasu a televízie Košice:

Predpokladáme, že v tom objekte bude zachovaný nejaký priestor, v ktorom budú artefakty súvisiace s tým prvým pokusným vysielaním. My by sme sa radi na tom aj podieľali. Máme otvorenú diskusiu s partnermi z tejto spoločnosti a chceli by sme tak nejak uchovať ten historický okamih a spomienku na toto miesto.

Katarína Zakuťanská, redaktorka:

Miestni obyvatelia ju dodnes volajú rádio. Budovu chce automobilka Volvo čiastočne využívať už v prvom štvrtroku 2025. Katarína Zakuťanská, Slovenská televízia.

Prezident zablahoževal R. Schusterovi,vyzdvihol jeho štátnickú múdrosť [🔗](#)

📅 4. 1. 2025, 12:51, Zdroj: teraz.sk [🔗](#), Vydavateľ: TERAZ MEDIA, a.s., Autor: TASR, Sentiment: Pozitívny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Pavol Sovák, rektor UPJŠ

Dosah: 28 729 GRP: 0,64 OTS: 0,01 AVE: 614 EUR

Prezident zablahoževal R. Schusterovi,vyzdvihol jeho štátnickú múdrosť

Zdieľaj na Facebooku

Snímka zo slávnostného otvorenia akademického roka 2024/2025 na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika (**UPJŠ**) v Košiciach v Aule Lekárskej fakulty **UPJŠ** v Košiciach 16. septembra 2024. Na snímke zľava predseda Ústavného súdu SR Ivan Fiačan, exprezident SR Rudolf Schuster a bývalý **rektor UPJŠ Pavol Sovák**. Foto: TASR - František Iván

Ako doplnil, Schuster stál na čele krajiny v kľúčovom období, keď sa stala plnohodnotným členom Európskej únie a NATO.

4. januára 2025 12:51

Ak si želáte, aby počítač prečítal text článku, použite prehrávač nižšie.

00:00 / 00:00

Bratislava 4. januára (TASR) - Prezident Peter Pellegrini zablahoževal exprezidentovi Rudolfovi Schusterovi k sobotňajším narodeninám. Vyzdvihol jeho štátnickú múdrosť a oddanosť krajine. Rovnako i rozvahu v prezidentskom úrade, s ktorou podľa hlavy štátu prispel k rozvoju slovenskej demokracie. Schuster sa dožíva 91 rokov.

" Boli ste prvým prezidentom SR, ktorého zvolili občania priamou voľbou. Zároveň ste sa však po celý čas vášho mandátu usilovali zastupovať všetkých obyvateľov štátu, " uviedol prezident na sociálnej sieti.

Ako doplnil, Schuster stál na čele krajiny v kľúčovom období, keď sa stala plnohodnotným členom Európskej únie a NATO. Tak sa podľa neho zapísal aj do slovenskej histórie.

Autor: TASR

Evolučný úsvit moderných vtákov

📅 4. 1. 2025, 18:00, Zdroj: quark.sk Autor: Patrik Bendík, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ
Dosah: 623 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 111 EUR

Evolučný úsvit moderných vtákov

- Aktuálne číslo, Biológia, Veda a technika

Prežili kataklizmu na konci druhohôr. Ich súčasná diverzita pokorila obojživelníky, plazy i cicavce. Nájdete ich na všetkých kontinentoch našej planéty. Sú potomkami dynastie, ktorá panovala na Zemi viac ako 140 miliónov rokov. V súčasnosti lietajú vysoko v oblakoch. Vitajte vo veku vtáčích dinosaurů!

Ozubená lebka vtáčieho dinosaura Yanornis zo spodnej kriedy Číny, © MK

Nie všetko, čo robí vtáka vtákom, má vtáci pôvod. Vtáky sú dinosaurů. Preto v odborných kruhoch hovoríme o vtáčích dinosaurůch (známych verejnosti ako vtáky) a nevtáčích dinosaurůch (známych ako dinosaurů).

Rodostrom vtákov...

Predstavte si strom. Jeho korene tvoria nevtáče dinosaurů, zatiaľ čo kmeň a korunu vtáče dinosaurů (vtákokrídlovce, Avialae). Koruna sa vetví do rôznych línií moderných foriem vtákov (Neornithes), ktoré majú spoločného predka. Do tejto korunnej skupiny vtákov patria aj všetky žijúce formy. Niektorí odborníci sa domnievajú, že pojem Aves (vtáky) by sme mali používať len pre korunnú skupinu vtákov.

Moju pozornosť si získal kmeň nášho teoretického stromu, pretože zachytáva postupný vznik vtáčieho bluepruntu. Do kmeňovej línie patria rôzne skupiny, napríklad Archaeopterygidae, Jeholornithiformes, Enantiornithes, Euornithes, Gansuidae a ďalšie. Niektoré z bazálnych (najstarších) kmeňových vtákov sa podobajú viac nevtáčím dinosaurům ako moderným vtákom. Pre popularizačné účely tohto článku sa obmedzíme na jednoduchšie použitie zaužívaných pojmov vtáky (Avialae) a dinosaurů.

Zjednodušená verzia súčasnej predstavy fylogenetického stromu evolúcie vtákov, © MK

... a evolúcia vtáčieho bluepruntu

Vtáky zdedili mnohé znaky dinosaurů, ktoré sa podieľajú na formovaní vtáčieho bluepruntu: perie, duté kosti (pneumatizácia), pohyb po dvoch končatinách (bipedia) a pántový prototyp členkového kĺbu. Aj esovitý krk, trojprstá končatina (tridactylia), spôsob, akým vtáky skladajú prednú končatinu k telu, aj dozadu vybiehajúca lonová kosť (opisthopubia) boli vlastné dinosaurům dávno pred vtákmi. Rovnako inkubácia, starostlivosť o znášku vajec a vyliahnuté potomstvo sú dinosaurým patentom.

Evolúcia vtáčieho bluepruntu trvala desiatky miliónov rokov. Formoval sa postupne počas dlhodobých trendov vedúcich k zmenšovaniu (miniaturizácia) tela a jeho hmotnosti, k predlžovaniu najmä predlaktia a ruky hornej končatiny, z ktorej sa vyvinulo krídlo, a tiež k funkčnej rekonštrukcii dolnej končatiny, pri ktorej sa stehenná kosť (femur) dostala do takmer vodorovnej polohy a ťažisko pohybovej aktivity sa presunulo z bedrového na kolenný kĺb. Tieto trendy, spoločne s ďalšími inováciami, kulminovali do vzniku malých, ľahkých, operených, okrídlených foriem dinosaurů, z ktorých sa niektoré začali evolučne šplhať po kmeni nášho teoretického fylogenetického stromu.

Telesné inovácie

Vyhynuté formy pravých vtákov, ktoré študujeme v Košiciach, vrátane nového objavu prapredka moderných vtákov Shulingornis angelai zo spodnej kriedy Číny, © MK

Čo je teda vtáče na vtáčom blueprunte? Predpokladáme, že prvotnou funkciou peria dinosaurů bola regulácia teploty tela. Vtáky optimalizovali štruktúru peria a využili asymetrické letky na aktívny let podporený intenzívnym mávaním krídel. Postupne pridali chumáč peria k prvému prstu a vytvorili tzv. krídelko (alula), ktoré vylepšilo manévrovacie schopnosti. Skrátili dlhý dinosaurý chvost, spojili zvyšné chvostové stavce a nakoniec pridali kostený kýl. Vznikol vtáci pygostyl, kostená opora pre vejár chvostových pier (rectrices) a ich svaly, ktorý výrazne ovplyvnil zdvih a stabilitu letu.

Kmeňové vtáky pokračovali ďalšími konštrukčnými zmenami na hrudnej kostre: predĺžila sa krkavčia kosť (coracoid), skostnatela hrudná kosť (sternum), vidlicová kosť (furcula) sa zúžila a vytvorila nový výbežok (hypocondrium), zápästné a zápřstné kosti splynuli (carpometacarpus). Podobným spôsobom vznikol behák (tarsometatarsus) a redukoval sa počet prstových článkov vrátane pazúrov. Kvalita letu sa výrazne zmenila zväčšením úponovej plochy lietacích svalov po vytvorení mohutného kýlu na hrudnej kosti (carina sterni). Uzatvorenie kanálu medzi tromi kosťami (lopatkou, krkavčou a vidlicovou kosťou) vytvorilo kladkový systém, ktorý minimalizoval námahu spojenú so zdvihom krídla.

Pokračovanie článku si môžete prečítať v časopise Quark 1/2025. Ak chcete mať prístup k exkluzívnemu obsahu pre predplatiteľov, prihláste sa. Ak ešte nie ste našim predplatiteľom, objedajte si predplatné podľa vášho výberu tu.

Martin Kundrát

výskumná skupina evolučnej biodiverzity

Kundrát LAB INPAL

CIB TIP **UPJŠ** v Košiciach

Mohlo by vás tiež zaujímať...

Odporúčame vám

Časopis Quark vám odporúča aj tieto zaujímavé webstránky a portály:

Copyright © 2025 Quark - Magazín o vede a technike

Používanie cookies

Pri používaní tejto stránky dochádza k spracovaniu cookies, ktoré nám pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb. Súbor cookies môžete prijať alebo odmietnuť kliknutím na jednotlivé tlačidlá. V prípade odmietnutia bude táto webová stránka spracovávať iba nevyhnuté cookies, ktoré slúžia na zabezpečenie riadnej funkcionality stránky. V prípade, že máte záujem personalizovať nastavenie cookies kliknite na tlačidlo „Nastavenie cookies“.

Upraviť cookies

Nastavenie cookies

Webová stránka quark.sk patrí pod správu CVTI SR. Aktuálne Podmienky ochrany súkromia CVTI SR nájdete na stránke CVTI SR v sekcii Ochrana súkromia.

Pre správny chod tejto stránky sú použité cookies.

Nevyhnuté

Vždy zapnuté

Nevyhnuté cookies zabezpečujú správny chod stránky. Bez týchto cookies by stránka nemusela byť funkčná. Tieto cookies nezberajú žiadne osobné údaje.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

__wpdm_client relácia Technický súbor cookie, ktorý synchronizuje webovú stránku a CMS. Používa sa na aktualizáciu webovej stránky.
cookieawinfo-checkbox-advertisement 1 rok Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Reklama“.
cookieawinfo-checkbox-analytics 11 mesiacov Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Analytické“.
cookieawinfo-checkbox-necessary 11 months Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Nevyhnuté“.
CookieLawInfoConsent 1 rok Tento súbor cookie zaznamená predvolený stav tlačidla zodpovedajúcej kategórie. Funguje iba v koordinácii s primárnym súborom cookie.
PHPSESSID relácia Tento súbor cookie je natívny pre aplikácie PHP. Súbor cookie sa používa na ukladanie a identifikáciu jedinečného ID relácie používateľa na účely riadenia relácie používateľa na webovej lokalite. Súbor cookie je súbor cookie relácie a vymaže sa, keď sa zatvoria všetky okná prehliadača.
viewed_cookie_policy 11 months Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookies. Neukladá žiadne osobné dáta.

Analytické

Analytické cookies sa používajú na pochopenie toho, ako návštevníci interagujú s webovou stránkou. Tieto súbory cookie pomáhajú poskytovať informácie o metrikách, ako je počet návštevníkov, miera odchodov, zdroj návštevnosti atď.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

_ga 2 roky Súbor cookie _ga nainštalovaný službou Google Analytics počíta údaje o návštevníkoch, reláciách a kampaniach a tiež sleduje používanie stránky pre analytický prehľad stránky. Súbor cookie ukladá informácie anonymne a priradzuje náhodne vygenerované číslo na rozpoznanie jedinečných návštevníkov. _gat 1 minúta Používa ho Google Analytics na zníženie počtu žiadostí. _gid 1 deň Súbor cookie _gid nainštalovaný službou Google Analytics ukladá informácie o tom, ako návštevníci používajú webovú stránku, a zároveň vytvára analytickú správu o výkonnosti webovej lokality. Niektoré zo zhromažďovaných údajov zahŕňajú počet návštevníkov, ich zdroj a stránky, ktoré anonymne navštevujú. CONSENT 2 roky YouTube nastavuje tento súbor cookie prostredníctvom vložených videí youtube a zaznamenáva anonymné štatistické údaje.

Reklamné

Reklamné súbory cookie sa používajú na poskytovanie relevantných reklám a marketingových kampaní návštevníkom. Tieto súbory cookie sledujú návštevníkov na webových stránkach a zhromažďujú informácie na poskytovanie prispôbených reklám.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

fb 3 mesiace Facebook nastavuje tento súbor cookie tak, aby používateľom zobrazoval relevantné reklamy sledovaním správania používateľov na webe, na stránkach, ktoré majú Facebook pixel alebo sociálny doplnok Facebook. sb 2 roky Tento súbor cookie používa Facebook na kontrolu svojich funkcií, zhromažďovanie jazykových nastavení a zdieľanie stránok. VISITOR_INFO1_LIVE 5 mesiacov a 27 dní Súbor cookie nastavený službou YouTube na meranie šírky pásma, ktorý určuje, či používateľ získal nové alebo staré rozhranie prehrávača. YSC relácia Súbor cookie YSC nastavuje Youtube a používa sa na sledovanie zhladnutí vložených videí cez stránku Youtube. yt-remote-connected-devices Toto cookie ukladá predvoľby prehrávača videa používateľa pomocou vloženého videa YouTube. yt-remote-device-id Toto cookie ukladá predvoľby prehrávača videa používateľa pomocou vloženého videa YouTube.

Autor: Patrik Bendík

Cesta k vede [🔗](#)

📅 4. 1. 2025, 18:00, Zdroj: quark.sk [🔗](#), Autor: Patrik Bendík, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Dosah: 623 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 111 EUR

Cesta k vede

- Aktuálne číslo, Odporúčame, Rozhovor, Technika a technológie, Veda a technika

Koncom minulého roku si osem osobností a jeden vedecko-technický tím prevzali za svoje skvelé výsledky ocenenie Cena za vedu a techniku 2024. Laureátky a laureáti pri tejto príležitosti odpovedali na otázky: 1. čo ich priviedlo k vedeckej kariére, 2. či mali blízko k vede už od detstva a čo ich formovalo najvýraznejšie.

Foto Lukáš Záleský

Cena za vedu a techniku vzdáva hold všetkým tým, ktorí zasvätili svoje životy vedecko-technickému bádaniu a svojou prácou, ktorá je zároveň aj poslaním, posúvajú hranice poznania. Všetci laureáti ocenení v piatich kategóriách dosahujú vynikajúce výsledky vo svojej pracovnej oblasti. Sú medzi nimi mladé talenty s potenciálom premeniť svet na lepšie miesto, vedecké osobnosti uznávané doma aj v zahraničí, ale aj vedecko-technický tím ukazujúci, aká dôležitá je spolupráca a interdisciplinárna vo vede a výskume.

Foto Lukáš Záleský

Vyhlasovateľom oceňovania, ktorého poslaním je zviditeľniť mimoriadne výsledky v oblasti vedy a výskumu, ako aj prácu samotných vedkýň a vedcov, je Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Organizátorom podujatia je Centrum vedecko-technických informácií SR. Originálne ocenenie vytvoril pre laureátov slovenský umelec Achilleas Sdoukos. Sklenený objekt stvárňuje hlavu vedkyne/vedca a symbolizuje nové nápady a myšlienky, ktoré stoja za objavmi a pokrokmí v oblasti vedy a techniky (pozri Quark 12/2024).

Foto Betty Burianová

Prof. Mgr. Ivan Cimrák, Dr., z Katedry softvérových technológií Fakulty riadenia a informatiky Žilinskej univerzity v Žiline získal ocenenie v kategórii Osobnosť vedy a techniky za prínos v modelovaní a počítačových simuláciách rakovinových buniek vedúcich k ich separovaniu a za vývoj modelov umelej inteligencie v mamografii.

1. Vždy ma bavilo riešiť matematické či fyzikálne problémy. Už na základnej škole som riešil matematickú olympiádu a zapájal sa do korešpondenčných seminárov. Neskôr som takéto semináre aj organizoval a musím povedať, že tento unikát máme len na Slovensku a v Česku, dokonca sa o rozbehnutie seminárov pokúšajú podľa nášho vzoru aj v Rakúsku. V tom období však išlo o problémy s jasným zadáním a jasným riešením (ak som naň prišiel). Až neskôr som si uvedomil, že reálne problémy často ani nemajú jedno alebo to najlepšie riešenie, dokonca že väčšinou nemajú riešenie vôbec. A práve to je na vede zaujímavé – pokúša sa riešiť neraz ťažko definovateľné problémy bez jasného riešenia. A veľmi často uspeje.

2. Už na základnej škole mi bola matematika záľubou, čo sa prehýbalo aj na strednej a vysokej škole. Po absolvovaní Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave som pokračoval v doktorandskom štúdiu na Gentskej univerzite v Belgicku. Všade ma sprevádzali fantastické učiteľky, perfektní učitelia, mentori a pedagógovia, ktorí mi pomohli spoznať a vnímať matematiku ako základ iných vied. Vďaka tomu som pochopil, že pracovať vo vede je omnoho krajšie, keď sa vedné oblasti prelínajú a prinášajú vedecké výsledky aplikovateľné v praxi.

Foto Betty Burianová

Prof. Ing. Ľubomír Švorc, DrSc., z Ústavu analytickej chémie Fakulty chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity (FCHPT STU) v Bratislave si prevzal cenu v kategórii Osobnosť vedy a techniky za rozsiahly, medzinárodne uznávaný vývoj senzorických materiálov a metód zelenej chémie pre stopové analyty v potravinárskych, farmaceutických a environmentálnych vzorkách.

1. V múdrej knihe sa píše, že veda je svetom, ktorý dáva prístrešie mnohým nadšencom. Podobne to vnímam aj ja. Vo vedeckovýskumnej činnosti som našiel svoje prístrešie, mnohokrát aj na úkor voľného času. Neodmysliteľnou súčasťou mojej vedeckej práce boli vždy výchova, vzdelávanie, motivácia a nadšenie študentov a mladých výskumníkov, ktorí v našom laboratóriu pracujú na vývoji a úspešnej aplikácii moderných elektrochemických senzorov s možnosťou širokého uplatnenia v praxi. Vedecký výskum a pedagogické pôsobenie považujem za spojené nádoby. Aktívnu vedeckú činnosť si neviem predstaviť bez účasti zaniietených študentov a mladých výskumníkov.

2. O chémiu som sa zaujímal už počas základnej školy, kde som sa aktívne zúčastňoval na chemických olympiádach. Záujem o chémiu sa zvyšoval aj počas štúdia na gymnáziu v Sereďi. Hlavným motivátorom bol učiteľ chémie prof. Pastucha. Najväčšou mierou sa pričínal o to, že moje ďalšie kroky smerovali na FCHPT STU v Bratislave. Vo formovaní mi bol prirodzenou autoritou otec, taktiež analytický

chemik, ktorý pracoval niekoľko desaťročí v chemickej továrni. Doma v kuchyni som sa s ním rozprával mnoho hodín, riešili sme konkrétne chemické témy.

Foto Betty Burianová

Prof. Elena Marushiakova-Popova z Ústavu etnológie a sociálnej antropológie Slovenskej akadémie vied v Bratislave dostala ocenenie v kategórii Osobnosť vedy a techniky za medzinárodné úspešné vedeckovýskumné pôsobenie v oblasti rómskych štúdií, histórie Rómov ako etnickej menšiny v Európe.

1. Záujem o rôzne ľudské spoločenstvá predurčil môj výber miesta doktorandského štúdia v odbore etnológia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Odvtedy sa zameriavam na rómske štúdiá. Výhodou je, že ovládam jazyk prameňov. Počas výskumu v rámci európskeho projektu (ERC Advanced Grant) som mala možnosť navštíviť mnohé bežne verejnosti nedostupné archívy. Výsledkom je niekoľko publikácií, ktoré prinášajú unikátne poznatky o rómskych skupinách. Za doterajší vedecký život som bola zodpovednou riešiteľkou 62 projektov a na konte mám 38 pozvaných prednášok. Taktiež som prispela k výchove 24 doktorandských a postdoktorandských študentov po celej Európe.

2. Odmalička som bola veľmi zvedavá, rada som čítala a vždy ma zaujímali knihy o rozličných národoch sveta. Ako dvanásťročná som si prečítala dielo o Indiánoch od etnologičky Evy Lipsovej z Lipskej univerzity, k štrnástym narodeninám mi podarovali knihu Claua Léviho Straussa Smutné trópy. Po ich prečítaní som si uvedomila, že existuje povolanie etnologička, a už vtedy som sa rozhodla, že práve ňou chcem byť. Moje chápanie toho, čo by malo byť poslaním etnologičky, silne ovplyvnilo tzv. desať prikázaní etnografa Leva Jakovleviča Šternberga. Nepochybne ma ovplyvnila aj skutočnosť, že som vyrastala v rodine vedcov.

Foto Tomáš Zácha

RNDr. Radka Gorejová, PhD., z Katedry fyzikálnej chémie Ústavu chemických vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** si prebrala ocenenie v kategórii Osobnosť vedy a techniky do 35 rokov za výnimočný prínos v oblasti prípravy a výskumu biomateriálov a rozvoj medzinárodnej vedeckej spolupráce.

1. Už od mala mi bol blízky akademický a pedagogický svet. Počas štúdia na gymnáziu som mohla vďaka predmetovým olympiádám nazrieť do priestorov budúcej alma mater. Vedela som, že práve tam raz povedú moje kroky. Po absolvovaní prvej vedeckej stáže bol nástup na vysokú školu a následne doktorandské štúdium už prirodzeným vývojom. Popri škole som si skúsila prácu aj v iných odvetviach, čo mi prinieslo cenné skúsenosti, ale výskum ostal mojou prioritou. Po ukončení tretieho stupňa štúdia som dostala možnosť ďalej pracovať na svojej téme ako výskumný pracovník.

2. Ešte na základnej škole nebola moja voľba jednoznačná a v porovnaní s prírodnými vedami ma viac zaujímali humanitné smery. Na prelome so strednou školou sa to však zmenilo. Po prvýkrát, keď sa mi do rúk dostala kniha Richarda Feynmana o povahe fyzikálnych zákonov, som vedela, že veda je fascinujúca a pozoruhodná. Zvedavosť hlbšie porozumieť prírodným javom ma neopustila a aj vďaka popularizačným vedeckým programom a reláciám sa ďalej prehlbovala. Aj preto sa teším, že v súčasnosti je popularizácii vedy venovaná čoraz väčšia pozornosť. Nikdy totiž nevieme, ako môžeme prebudiť vášeň v mladom potenciálnom vedcovi.

Pokračovanie článku si môžete prečítať v časopise Quark 1/2025. Ak chcete mať prístup k exkluzívnemu obsahu pre predplatiteľov, prihláste sa. Ak ešte nie ste naším predplatiteľom, objedajte si predplatné podľa vášho výberu tu.

Na základe rozhovorov pripravených redakciou portálu Veda na dosah spracovala R.

Celé rozhovory s laureátmi ocenenia Cena za vedu a techniku 2024 si môžete prečítať na www.vedanadosah.sk.

Mohlo by vás tiež zaujímať...

Odporúčame vám

Časopis Quark vám odporúča aj tieto zaujímavé webstránky a portály:

Copyright © 2025 Quark - Magazín o vede a technike

Používanie cookies

Pri používaní tejto stránky dochádza k spracovaniu cookies, ktoré nám pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb. Súbor cookies môžete prijať alebo odmietnuť kliknutím na jednotlivé tlačidlá. V prípade odmietnutia bude táto webová stránka spracovávať iba nevyhnuté cookies, ktoré slúžia na zabezpečenie riadnej funkcionality stránky. V prípade, že máte záujem personalizovať nastavenie cookies kliknite na tlačidlo „Nastavenie cookies“.

Upraviť cookies

Nastavenie cookies

Webová stránka quark.sk patrí pod správu CVTI SR. Aktuálne Podmienky ochrany súkromia CVTI SR nájdete na stránke CVTI SR v sekcii Ochrana súkromia.

Pre správny chod tejto stránky sú použité cookies.

Nevyhnutné

Vždy zapnuté

Nevyhnutné cookies zabezpečujú správny chod stránky. Bez týchto cookies by stránka nemusela byť funkčná. Tieto cookies nezberajú žiadne osobné údaje.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

`__wpdm_client` relácia Technický súbor cookie, ktorý synchronizuje webovú stránku a CMS. Používa sa na aktualizáciu webovej stránky.
`cookieLawInfo-checkbox-advertisement` 1 rok Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Reklama“.
`cookieLawInfo-checkbox-analytics` 11 mesiacov Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Analytické“.
`cookieLawInfo-checkbox-necessary` 11 months Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookie v kategórii „Nevyhnutné“.
`CookieLawInfoConsent` 1 rok Tento súbor cookie zaznamená predvolený stav tlačidla zodpovedajúcej kategórie. Funguje iba v koordinácii s primárnym súborom cookie.
`PHPSESSID` relácia Tento súbor cookie je natívny pre aplikácie PHP. Súbor cookie sa používa na ukladanie a identifikáciu jedinečného ID relácie používateľa na účely riadenia relácie používateľa na webovej lokalite. Súbor cookie je súbor cookie relácie a vymaže sa, keď sa zatvorí všetky okná prehliadača.
`viewed_cookie_policy` 11 months Tento súbor cookie využíva doplnok GDPR Cookie Consent na zaznamenanie súhlasu používateľa pre súbory cookies. Neukladá žiadne osobné dáta.

Analytické

Analytické cookies sa používajú na pochopenie toho, ako návštevníci interagujú s webovou stránkou. Tieto súbory cookie pomáhajú poskytovať informácie o metrikách, ako je počet návštevníkov, miera odchodov, zdroj návštevnosti atď.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

`_ga` 2 roky Súbor cookie `_ga` nainštalovaný službou Google Analytics počíta údaje o návštevníkoch, reláciách a kampaniach a tiež sleduje používanie stránky pre analytický prehľad stránky. Súbor cookie ukladá informácie anonymne a priradzuje náhodne vygenerované číslo na rozpoznanie jedinečných návštevníkov.
`_gat` 1 minúta Používa ho Google Analytics na zníženie počtu žiadostí.
`_gid` 1 deň Súbor cookie `_gid` nainštalovaný službou Google Analytics ukladá informácie o tom, ako návštevníci používajú webovú stránku, a zároveň vytvára analytickú správu o výkonnosti webovej lokality. Niektoré zo zhromažďovaných údajov zahŕňajú počet návštevníkov, ich zdroj a stránky, ktoré anonymne navštevujú.
`CONSENT` 2 roky YouTube nastavuje tento súbor cookie prostredníctvom vložených videí youtube a zaznamenáva anonymné štatistické údaje.

Reklamné

Reklamné súbory cookie sa používajú na poskytovanie relevantných reklám a marketingových kampaní návštevníkom. Tieto súbory cookie sledujú návštevníkov na webových stránkach a zhromažďujú informácie na poskytovanie prispôbených reklám.

Cookie

Dĺžka trvania

Popis

`fr` 3 mesiace Facebook nastavuje tento súbor cookie tak, aby používateľom zobrazoval relevantné reklamy sledovaním správania používateľov na webe, na stránkach, ktoré majú Facebook pixel alebo sociálny doplnok Facebook.
`sb` 2 roky Tento súbor cookie používa

Facebook na kontrolu svojich funkcií, zhromažďovanie jazykových nastavení a zdieľanie stránok. VISITOR_INFO1_LIVE 5 mesiacov a 27 dní Súbor cookie nastavený službou YouTube na meranie šírky pásma, ktorý určuje, či používateľ získa nové alebo staré rozhranie prehrávača. YSC relácia Súbor cookie YSC nastavuje Youtube a používa sa na sledovanie zhladnutí vložených videí cez stránku Youtube. yt-remote-connected-devices Toto cookie ukladá predvoľby prehrávača videa používateľa pomocou vloženého videa YouTube. yt-remote-device-id Toto cookie ukladá predvoľby prehrávača videa používateľa pomocou vloženého videa YouTube.

Autor: Patrik Bendík

Palmám sa u nás darí [📄](#)

📅 4. 1. 2025, 19:57, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **19957 EUR**

Palmám sa u nás darí

Zuzana Čimová, moderátorka:

Palmy v slovenských záhradách už nie sú ničím výnimočným. Exotiku v našich končinách môžete vidieť počas jazdy autom či u suseda. To, čo sa kedysi zdalo nemožné, je už realitou.

Michal Bujna, redaktor:

Bošácka dolina je známa predovšetkým pestovaním sliviek, no v rodine pána Nagya to už dávno nie je pravda.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

Boli slivky, dali sme ich preč. To má každý.

Michal Bujna, redaktor:

Milovník exotiky niektoré palmy vypestoval zo semiačka. Jeho záhrada je v porovnaní so susednými iná.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

Pred rokom táto palma mala niečo nad meter. A tento rok to takto narástlo. Je to unikát, ktorý rastie ináč, funguje ináč, odoláva ináč.

Michal Bujna, redaktor:

V záhrade má už niekoľko paliem. Viacero z nich na zimu prikrýva.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

Keď tam hlavne naprší a potom začne mrznúť, to je najhoršie. Lebo odolať zmrznutej vode je ťažšie tej palmy ako suchej zime alebo suchému mrazu.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ** Košice:

V zimnom období treba byť veľmi opatrný, pretože akékoľvek podmáčanie koreňového prostredia tú relatívnu odolnosť voči chladu veľmi znevýhodňuje.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

Časom tá pleseň sa tam nahromadí a začne to zabíjať pomaly tú palmu.

Michal Bujna, redaktor:

Odborník hovorí, že za úspešným pestovaním paliem v našich končinách je aj klimatická zmena.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ** Košice:

Dnes vieme, že aj z hľadiska klimatických pásiem, z hľadiska tej vzdialenosti rovníka a pólou sa posunula línia možno o nejakých 300 km smerom na sever na našej pologuli.

Michal Bujna, redaktor:

Odolnejším druhom z Ázie chlad dokonca vyhovuje a v zime ich ničím nezakrýva.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

To by už muselo byť, keby boli hlásené ako mínus 20, mínus 18, tak už by som zvažoval, že niečo urobím, ale ináč nie.

Michal Bujna, redaktor:

Niektoré z paliem zasadených priamo do zeme je vidieť aj pri šoférovaní z auta. Pri hlavnej ceste v obci Svinná neďaleko Trenčína rastie palma už 17 rokov.

Róbert Gregorek, botanik, Botanická záhrada **UPJŠ** Košice:

Aj Slovensko, ležiac niekde na rozhraní práve týchto rôznorodých situácií má lokality, kde sa už uplatňujú aj tieto subtropické rastliny veľmi úspešne.

Ladislav Nagy, pestovateľ a milovník paliem:

Je síce pravda, že sú lokality, kde to ťažšie, ako Martin, tvrdšie podmienky možno v niečom.

Michal Bujna, redaktor:

Za exotickou flórou tak už nebudeme musieť cestovať, prišla za nami. Jozef Demeter a Michal Bujna, televízia Markíza.

Voyager prekonáva očakávania [🔗](#)

📺 6. 1. 2025, 19:50, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **20414 EUR**

Voyager prekonáva očakávania

Patrik Švajda, moderátor:

Letí hlbokým vesmírom miliardy kilometrov od Zeme a stále s nami komunikuje.

Lenka Vavrinčíková, moderátorka:

Pred takmer 50 rokmi sme do kozmu vyslali sondu Voyager, ktorá dodnes prekonáva naše očakávania.

Patrik Švajda, moderátor:

Na palube navyše nesie vzácne posolstvo.

Jozef Demeter, redaktor:

Takto v roku 1977 štartoval Voyager 1 svoju neobyčajnú cestu. Vydal sa na ňu spolu so svojim dvojčaťom Voyagerom 2, ktorý letí v jeho závese.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Ich primárna misia bola výskum planéty Jupiter a planéty Saturn.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

Raz za približne 170 rokov sa veľké planéty, vonkajšie planéty, zoradia tak, že ich možno jedným letom obletieť, takzvaný Grand Tour.

Jozef Demeter, redaktor:

Tak sa dostali omnoho ďalej.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Voyager 2 navyše ešte preletela v okolí planéty Urán a takisto aj Neptún. Z toho Uránu a z Neptúnu máme jediné snímky z tejto sondy doteraz.

Jozef Demeter, redaktor:

Sondy objavili pri planétach niekoľko nových mesiacov, sledovali zložitost' Saturnových prstencov či vulkány na Jupiterovom mesiaci Io. V roku 2012 opustil Voyager 1 heliosféru a vstúpil do takzvaného medzihviezdneho priestoru.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

A bola z toho obálka na časopise Science. A vlastne testujeme, akým spôsobom postaviť medzihviezdnu misiu.

Ján Svoreň, Astronomický ústav SAV:

Teraz nám tiež ešte môže priniesť nejaké informácie o tom priestore, kde sa nachádza.

Jozef Demeter, redaktor:

V posledných rokoch mala sonda problémy a niekoľkokrát sme s ňou stratili kontakt. Naposledy počas uplynulej jesene.

Ján Svoreň, Astronomický ústav SAV:

Voyager prestal vysielat', vznikol problém, že nemal dost' energie.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

Musel sa otočiť smerom k Zemi a použiť vysieláč, ktorý od roku 1980 nepoužil. Veľmi zaujímavé, že fungoval.

Štefan Parimucha, astrofyzik, **UPJŠ** v Košiciach:

Letí vo veľmi nehostinnom prostredí, tak je až zázrak, že ešte stále funguje.

Jozef Demeter, redaktor:

Na palube nesie Voyager zlatú platňu. Sú na nej pozdravy zo Zeme, hudba i zvuky prírody a nechýba ani mapa k nám vyjadrená polohou 14 pulzarov.

Pavol Bobík, astrofyzik, Ústav experimentálnej fyziky SAV v Košiciach:

O desaťtisíce rokov priletí do iných hviezdnych sústav a tá zlatá platňa by mohla stále byť funkčná a teda mohla by o nás vydať svedectvo.

Jozef Demeter, redaktor:

Jozef Demeter, Televízia Markíza.